

טיפול בלויקמיה חריפה

בשנים האחרונות חלו חידושים בטיפולים ובתרופות לטיפול בלויקמיה חריפה, זאת לצד קשר אישי ומסור של המטופל והמטפל | ד"ר משה יקיר, רופא בכיר, מרפאת לויקמיה, המרכז הרפואי איכילוב, תל-אביב

ד"ר משה יקיר

לויקמיה חריפה הינה סרטן אלים של תאי הדם המתאפיין בדרך כלל בהופעה פתאומית ובמהלך מהיר. ללא טיפול זו קבוצת מחלות אשר יכולה להביא למוות תוך שבועות בודדים מהאבחנה. כיום מטרת הטיפול בחולים כשירים לקבלת טיפולים כימותרפיים אינטנסיביים, הינה ריפוי מלא מהמחלה. חולים מסוימים אינם כשירים לקבלת טיפול אינטנסיבי, בשל גיל מתקדם או מחלות רקע מרובות. גם כאן חלה התקדמות ביכולת להאריך את חיי המטופל תוך שמירה על איכות החיים ותפקוד עצמאי. לויקמיה מסווגת לפי תאי המקור מהם נוצר הגידול (לימפואידי/מיילואידי) ומהלך הזמן של המחלה (חריפה/כרונית).

לויקמיה לימפובלסטית חריפה

מחלה שנובעת מתאי המערכת החיסונית הנרכשת - הלימפוציטים. חלק גדול מהידע וההבנה על מחלה זו מגיע מטיפול בילדים, בהם המחלה שכיחה יותר לעומת מבוגרים. רובם המכריע של הילדים נרפאים ממחלה זו. עקרונות הטיפול שהתגלו בילדים מיושמים גם בבוגרים, אך לצערנו, שיעור הריפוי נמוך יותר.

את תאי הלויקמיה. דוגמה לכך היא התרופה blinatumomab המקשרת בין לימפוציטים מסוג T לתאי הלויקמיה ובכך להרג תאי הלויקמיה. התרופה נכללת בסל התרופות עבור חולי ALL בקו שני לטיפול. טיפול אחר, אשר נכנס השנה לסל עבור חולים צעירים בקו שני לטיפול, משתמש בתאי T אליהם הוחדר גן מהונדס שמאפשר לזהות ולהרוג תאי לויקמיה.

לויקמיה מיילואידי חריפה

עד לאחרונה הטיפול במחלה זו נשען על פרוטוקול כימותרפי הקיים כבר משנות השמונים של המאה הקודמת. שיעורי הריפוי ממחלה זו הלכו והשתפרו בעיקר בשל שני תהליכים שה-

תרחשו במקביל:

- **שיפור הטיפול התומך בחולים** - במניעה וטיפול בתופעות לוואי של המחלה והטיפול הכימותרפי כגון זיהומים, בחילות, הקאות ושינויים מטבוליים.

- **העלאת שיעור המטופלים ששוברים השתלת מח עצם מתורם** - ברוב המטופלים השתלת מח עצם מתורם משפרת את הסיכויים לריפוי מהמחלה. הגדלת מאגרי התורמים, היכולת להשתמש ב"תורמים אלטרנטיביים", ופיתוח פרוטוקולים להשתלת מח עצם לחולים בגילאים מתקדמים מאפשרת להציע טיפול מרפא זה ליותר חולים. בשנים האחרונות מספר רב של תרופות ביולוגיות חדשות פותחו לטיפול בלויקמיה חריפה, חלקן נכנסו לסל התרופות וחלקן צפויות להיכנס בעתיד:

- **מעכבי Flt3** - מוטציה בגן Flt3 מביאה ללויקמיה אגרסיבית במיוחד, עם שיעור הישגות גבוה, ושיעורי תמותה מוגברים. התרופה midostaurin הינה מעכב של Flt3 ונכללה בסל התרופות החל מ-2017.

- **Venetoclax** - הטיפול בחולים קשישים שאינם כשירים לטיפול אינטנסיבי הינו מאתגר. venetoclax פועלת על מנגנון בו תאי הסרטן משתמשים כדי לשרוד טיפולים כימותרפיים. שינוי לוב venetoclax עם כימותרפיה בעצימות נמוכה הביא להארכת חיים משמעותית, ונכנס השנה לסל התרופות.

לויקמיה חריפה מכה כרעם ביום בהיר עבור המטופל, והוא נזרק לעולם זר בו הוא נאלץ להתמודד עם סכנת חיים ברורה, אשפוזים ממושכים, טיפולים כימותרפיים, ואי וודאות גדולה. תפקידנו כצוות מטפל לתת את הטיפול המתקדם והעדכני ביותר תוך ליווי אישי למטופל ולמשפחתו ותמיכה בהם במשך חודשים ארוכים של טיפולים אינטנסיביים ולעיתים לא פשוטים. זו זכות לטפל באדם ולא רק במחלתו. בשנים האחרונות ראינו התקדמות אדירה ביכולת הטיפול בלויקמיה חריפה ואנו צופים שקצב התקדמות זה רק ילך ויגבר.

